

INTRODUCERE

Disciplina **Drept civil. Succesiuni** este înscrisă în planul de învățământ al Universității Creștine Dimitrie Cantemir București, facultățile de drept, ca disciplină impusă și fundamentală, fiind predată studenților din anul III de la învățământul I.F și I.F.R.

Punerea în aplicare a noului Cod civil a adus unele schimbări și în materia dreptului de moștenire. Cunoașterea acestor schimbări și înțelegerea sensului exact al noilor reglementări în materie prezintă interes atât pentru studenții facultăților de drept, cât și pentru cercetători ori practicienii dreptului.

Obiectivele cursului

Cursul își propune să prezinte studenților aspectele esențiale, teoretice și practice, ale dreptului de moștenire, cum ar fi: noțiunea de moștenire, condițiile cerute pentru a putea moșteni, reprezentarea succesorală, nedemnitățile succesorală, testamentul și legatele, rezerva succesorală, dreptul de opțiune succesorală, raportul donațiilor, raportul datoriilor și partajul de ascendent.

Manualul de studiu individual este o sinteză a instituțiilor fundamentale ale dreptului de moștenire, prin raportare la dispozițiile legale în materie, doctrina existentă și jurisprudența națională ori internațională. De asemenea, prin utilizarea, în activitatea de seminarii, a unor spețe întâlnite în practica judecătorească, se urmărește fixarea cunoștințelor teoretice și aplicarea lor la cazul concret în discuție.

Competențe conferite

După parcurgerea prezentului curs, studenții vor dobândi următoarele competențe generale și specifice:

1. Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și înțelegerea corectă a noțiunilor specifice acestei discipline):

- analiza datelor preliminare, interpretarea acestora, precizarea formelor de moștenire;
- identificarea de termeni, noțiuni, relații, conexiuni specifice materiei succesiunilor;
- definirea instituțiilor juridice și clasificarea teoriilor și principiilor utilizate în studiul dreptului civil, în materia dreptului de moștenire;
- utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor din domeniul succesiunilor;
- utilizarea conceptelor și teoriilor din domeniul dreptului civil pentru explicarea și interpretarea textelor de lege (normelor juridice) naționale, europene și internaționale aplicabile succesiunilor;
- utilizarea limbajului juridic de specialitate, scris și oral, a instrumentelor de logică juridică pentru explicarea și interpretarea conceptelor și teoriilor specifice dreptului de moștenire;
- utilizarea limbajului juridic de specialitate și a unor instrumente de logică juridică în elaborarea unor argumentări specifice succesiunilor;
- folosirea limbajului juridic de specialitate în soluționarea unor probleme concrete, practice;
- aplicarea teoriilor, a principiilor și a conceptelor într-un caz practic.

2. Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor texte de lege, noțiuni, idei, teorii, precum și a conceptelor teoretice esențiale ale disciplinei):

- *identificarea normelor juridice din sistemul de drept românesc și european în domeniul dreptului civil, materia succesiunilor;*
- *explicarea și interpretarea normelor juridice naționale și a soluțiilor din domeniul dreptului de moștenire în general (legislația, doctrina și jurisprudența), precum și a celor referitoare la o problemă de drept concretă;*
- *evaluarea critică a textelor din legislația națională, a soluțiilor din doctrină și jurisprudență, referitoare la o problemă de drept concretă din materia succesiunilor;*
- *explicarea și interpretarea normelor juridice europene și a prevederilor internaționale în materie, prin utilizarea cunoștințelor însușite;*
- *realizarea studiului juridic și distingerea între prevederile relevante față de cele irelevante, care au incidență în rezolvarea unor situații specifice succesiunilor;*
- *elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea legislației românești și a celei europene în domeniul dreptului de moștenire.*

3. Instrumental-aplicative (proiectarea, conducerea și evaluarea activităților specifice disciplinei; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare):

- *descrierea unor instituții de drept civil din materia succesiunilor;*
- *relaționări între elementele ce definesc fiecare instituție de drept civil studiată;*
- *abilități de cercetare, creativitate în domeniul juridic;*
- *capacitatea de a transpune în practică cunoștințele dobândite în cadrul cursului;*
- *capacitatea de a concepe proiecte și de a derula activități juridice;*

4. Atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific, valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice):

- *reacția pozitivă la sugestii, cerințe, sarcini didactice;*
- *implicarea în activități științifice în legătură cu disciplina drept civil, succesiuni;*
- *capacitatea de a avea un comportament etic în fața celorlalte subiecte de drept;*
- *capacitatea de a aprecia diversitatea și multiculturalitatea analizei juridice;*
- *explicarea și interpretarea modului în care fenomenul juridic se intersectează cu situațiile de fapt (modul în care o situație de fapt dobândește semnificații în planul succesiunilor);*
- *soluționarea problemei de drept pe care o ridică o situație de fapt, prin utilizarea raționamentelor juridice specifice dreptului civil;*
- *realizarea selecției corecte și argumentate între mai multe soluții care pot fi date unei situații de fapt;*
- *elaborarea unui studiu profesional pornind de la încadrarea juridică a unei situații de fapt.*

Resurse și mijloace de lucru

Cursul dispune de prezentul manual scris, care va fi studiat individual de către studenți. Pentru completarea cunoștințelor, precum și pentru explicații amănunțite, studenții se vor folosi, obligatoriu, de o altă lucrare, respectiv I. Urs, **Drept civil. Succesiuni. Curs universitar**, Editura Universul Juridic, București, 2017, unde găsesc și trimiteri relevante la soluțiile pronunțate în practica judecătorească națională, în materia succesiunilor. În timpul convocărilor, în prezentarea temelor, sunt folosite echipamente audio-vizuale, metode interactive și participative de antrenare a studenților pentru conceptualizarea și vizualizarea practică a noțiunilor predate. Activități tutoriale se pot desfășura după următorul plan tematic:

1. Noțiunea de moștenire, felurile moștenirii, caractere juridice, condițiile generale ale dreptului de a moșteni;
2. Nedemnitățile succesorală și reprezentarea succesorală;

3. Moștenirea legală și moștenirea testamentară;
4. Rezerva succesorală și transmiterea moștenirii.

Teme de control (TC)

Desfășurarea temelor de control se va derula conform calendarului disciplinei și acestea vor avea următoarele subiecte:

1. Nedemnitatea succesorală și efectele nedemnității - 1h
2. Rezerva succesorală și reducțiunea liberalităților excesive - 1 h

Evaluarea testelor date pe parcursul semestrului se va face în următorul mod: testul va consta în 10 grile (cu un răspuns corect sau cu două răspunsuri corecte), iar răspunsul corect la opt grile conferă studenților 0,5 puncte la nota de la examenul final.

Metoda de Evaluare la examenul final

Examenul final la această disciplină este un examen scris, sub formă de test grilă și rezolvarea unei spețe practice, ținându-se seama și de nota obținută la testele date pe parcursul semestrului, precum și de participarea activă la seminarii.

Structura cursului

Cursul este compus din 7 unități de învățare:

- Unitatea de învățare 1.** Considerații generale privind moștenirea. Noțiuni. Felurile moștenirii. Deschiderea moștenirii. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 2.** Moștenirea legală. Reprezentarea succesorală. Moștenitorii legali. Moștenirea vacantă **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 3.** Moștenirea testamentară. Testamentul. Condițiile de validitate ale testamentului. Formele testamentului. Revocarea testamentului. Legatul. Ineficacitatea legatelor **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 4.** Dezmoștenirea și execuțiunea testamentară. Interzicerea actelor asupra moștenirii nedeschise. Substituțiile fideicomisare. Liberalitățile reziduale. Rezerva succesorală. Reducțiunea liberalităților excesive **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 5.** Transmisiunea moștenirii. Obiectul transmisiunii. Dreptul de opțiune succesorală. Acceptarea moștenirii. Renunțarea la moștenire. Sezina **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 6.** Petiția de ereditate. Certificatul de moștenitor. Amintirile de familie. Indiviziunea succesorală. Regimul juridic al indiviziunii succesorale. Partajul succesoral **(4 ore)**
- Unitatea de învățare 7.** Raportul donațiilor. Domeniul de aplicare al raportului donațiilor. Modurile de efectuare a raportului. Raportul datoriiilor. Partajul de ascendent **(4 ore)**

Bibliografie obligatorie:

1. **I. Urs** - *Drept civil. Succesiuni*. Curs universitar, Editura Universul Juridic, București, 2017.
2. **F. Deak, R. Popescu**, *Tratat de drept succesoral*. Vol. I. Moștenirea legală, Editura Universul Juridic, București, 2013;
3. **F. Deak, R. Popescu**, *Tratat de drept succesoral*. Vol. II. Moștenirea testamentară, Editura Universul Juridic, București, 2014;
4. **F. Deak, R. Popescu**, *Tratat de drept succesoral*. Vol. III. Transmisiunea și partajul moștenirii, Editura Universul Juridic, București, 2014;
5. **D. Chirică**, *Tratat de drept civil. Succesiunile și liberalitățile*, Editura C.H. Beck, București, 2014;
6. **Noul Cod civil. Comentariu pe articole, art. 1-2664**, coord. Fl. Băias și alții, Editura C.H. Beck, București, 2012;
7. **I. Genoiu**, *Dreptul la moștenire în Noul Cod civil*, Editura C.H. Beck, București, 2012.
8. **N. Roș**, *Dreptul securității sociale*. Curs universitar, Editura Pro Universitaria, București, 2018.